

[Landbrugsministeren.]

fremstætte både lovforslaget om sammenlægningsgrænserne og det om støtte til mere rationelle driftsformer. Helt uden hensyn til, om vi har gode eller dårlige markedsforhold, er en modernisering inden for dansk landbrug alligevel nødvendig.

Hr. Antonsen spurgte mig direkte, om vi ville passe på, at de sammenlægninger, der skete, fandt sted på en sådan måde, at brugene var rentable. Jeg tror, at de, der søger om lån, enten til jordkøb eller til ombygning af deres bygninger eller til nybygninger, alle har det formål, at bruget skal være rentabelt, når det er oprettet, og det er da ganske klart, at der fra landbrugsministeriets side vil blive foretaget en vurdering af hvert enkelt låneandragende, for at man kan se, om overslaget er reelt, kan holde, og om der er en mulighed for, at bruget kan blive rentabelt.

Så blev der til sidst spurgt, om man havde nogen statistik over, hvordan det var gået med dem, der inden for de sidste 10 år havde fået lån efter denne lov. Jeg tror, jeg må svare med at sige, at det ligger nok sådan inden for dansk landbrug i dag inden for alle brugsstørrelser — det skal regnskaberne nok vise også for dette år — at der er brug, der har gode regnskaber, og brug, der har meget dårlige regnskaber; men jeg tror, at adskillige landmænd ved hjælp af denne lov har fået deres bygninger moderniseret eller har fået tillægsjord, sådan at de i dag har fået et brug, der er betydelig mere rentabelt end det, de havde, før de fik de lån.

Når man i dag taler om for små brug, må jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at oprettelsen af de små brug i almindelighed ligger længere tilbage end 10 år. Inden for de sidste 10 år har man jo stort set udstykket i helt andre brugsstørrelser. Jeg er derfor ikke bange for at sige, at langt den største part af de landmænd, der har fået lån efter denne lov inden for de sidste 10 år — selvfølgelig vil der altid være nogen, det går galt for — både i deres egen og i samfundets interesse absolut har haft glæde og gavn af det.

Chr. Rasmussen: Jeg vil gerne sige til hr. Niels Eriksen, at han har lagt mere mærke til nogle af de stærke udtryk,

jeg brugte, end til nogle af de øvrige, jeg fremførte. Når han ser fortrykket i morgen, eller hvornår det kommer, vil han se, at jeg har nævnt, at en meget lang række landbrugere har uoverskuelige økonomiske vanskeligheder. Jeg er naturligvis lige så godt som alle andre, der arbejder ude omkring i landbrugsområderne, klar over, at sådan er stillingen.

Nu har man en tendens til, så snart jeg har rørt ved nogle af de spørgsmål, at fremstille det, som om jeg kun kender Københavnseggen. Jeg er da helt klar over, at det er i Københavnseggen, prisudviklingen har været allerstærkest. Men den måde, jordlovsudvalgets medlemmer vælges på, har ført til den mærkelige situation, at jeg er den eneste af dem, der bor på Sjælland; derfor hører jeg jo noget til alt, hvad der foregår på Sjælland, ikke blot i mit eget amt, men også i de to amter, som de konservative medlemmer, hr. Niels Ravn og hr. Chr. R. Christensen, administrerer. Jeg bliver jævnlig ringet op også fra disse områder og spurgt om det ene og det andet. Min kone er som en slags telefondame derhjemme, når der rettes forespørgsler, og jeg kan godt fortælle, at så sent som forleden aften blev vi ringet op fra Præstø amt og spurgt, om en landmand kunne få lån, hvis han købte jorden fra en naboejendom på 14 tdr. land. Han skulle give 8.000 kr. pr. td. land, og han kunne nok låne pengene, men det ville blive til 9 pct., og så sagde han: ja, det kan blive galt nok, for jeg kan jo ikke høste til renterne, og hvis jeg så også skal betale en lille smule i afdrag. Det er jo den nøgne kendsgerning, at sådan ser det ud adskillige steder; jeg har set jord fra nedlagte ejendomme blive handlet helt op til 16.000 kr. pr. td. land og tillagt en anden ejendom. Det kan ikke føre til andet end en fuldkommen urimelig gældsstiftelse, og det kan ikke være rimeligt, at vi fra det øvrige samfunds side skal yde tilskud til, at landmænd, der påtager sig en sådan gældsbyrde, skal være i stand til at klare sig.

Når spørgsmålet om udviklingen i byområderne drages frem og man siger, at det er zonegrænserne, det er galt med herinde omkring, så vil jeg gerne sige, at jeg tror ikke, det er zonegrænserne, der er for snævre; jeg tror simpelt hen, det er den måde, hvorpå man udstykker og sælger